

The last decade or so of economic growth – the vindication or the last hurrah of the global market economy – has seen the construction and demolition of an unprecedented number of buildings. The quantity and global reach of this latest boom is alarming, but perhaps if considered in relation to the world population or as a proportion of national GDPs, it is not so different from other periods of dramatic building production and urban expansion. The first wave of industrialisation at the end of the eighteenth century in England was such a time. While on a trip to study the new mill buildings in the Midlands and the North, Schinkel writes in his diary: 'Since the war there have been four hundred mills constructed in Lancashire. One sees buildings in places that were meadows three years ago. Yet the buildings are so smoke-stained they appear to have been used for a hundred years – colossal masses of building substance are being constructed by builders alone without any regard for architectural principles, solely for utilitarian ends and rendered in red brick.'¹

At a time when construction often matched the brutalities of an unbridled market economy, the leading architects of the Enlightenment were inspired by the enormous energy of scientific and economic advances. At the same time their work was able to impart a renewed relevance to the culture of classicism that for them embodied the best qualities of European civilisation. The work of architects like Adam, Schinkel and Semper was remarkable in both the depth of its knowledge of the classical language and in its radical handling of that language in order to accommodate new techniques and uses. It was in distorting and adding to the architecture of the past that neo-classicism was so fresh and contemporary. It was by sustaining and progressing a cultural discourse that architecture, as a discipline, could continue to be socially significant in an increasingly complex and heterogeneous time.

Vast building programmes, extensions to the major cities of Europe and North America and the development of new typologies also characterised the imperial economies at the end of the nineteenth century. While critics such as Ruskin may have thought that only the reversal of this economic expansion could save civilised society, architects like Sullivan, Berlage and Wagner invented architectures that enabled them to engage with these new forces as well as sustain a cultural role for architecture. The formal lan-

guage of this time was broadened in response to the expanded territories of empire. Sullivan transforms the closely knit repeated patterns of Moorish architecture via the new technologies of large scale terracotta cladding and steel framed construction. The potentially arid new typology of the modern office building is made significant through the delicate beauty of its façades and the sensitive consideration of its volume within the gridded structure of the nineteenth-century city. In his Amsterdam Stock Exchange, Berlage uses the language of Northern European Romanesque to give civic qualities to a building that is both extremely modern in its use and in the wide spatial diversity of its interiors.

This great generation of architects invented a contemporary architecture that served the political and economic powers of the day as well as developing the autonomous discourse of architecture. Not so long ago, it was assumed that architects were the master of every aspect of their discipline, of the history of architectural form as well as the ability to build well and for the long term. The evolution of architecture as a liberal profession combined the technical capacity of the master builder with the erudition of the intellectual class. This elevated status, of speaking Latin and wearing fine clothing, once won, was jealously guarded. Although the pompous, bourgeois architect desperate to be an equal with his richer clients is an easy target of ridicule, there were always others like Semper, Viollet and Muthesius who applied enormous energy to expanding the breadth and the capacity of architecture so that it could continue to have an artistic and social relevance. This idea of the architect as the custodian of an ever developing discipline has wide manifestations. It is evident in the work of Lewerentz, where a formal brilliance and a deep engagement with the classical and pre-classical traditions, is brought to bear on the design of a chair and a light, as well as to whole material assemblies that are infused with a moving spatial character. In Loos, this intelligence is in equal measure critical and synthetic. His acute sensitivity to social mores underpins the spatial propriety of the Raumplan, and directs a perfect judgement in the selection of a chair, a rug or a wall covering. The corporate projects of Eero Saarinen and SOM in the post war United States, and Arne Jacobson in Europe were able to infuse enormous building programmes with the ethic of multinationals like IBM and General Motors, so that these were manifest in the new technology of curtain walling and

Het laatste decennium van economische groei – de rechtvaardiging of het laatste hoerageroep van de mondiale markteconomie – zag de bouw en de sloop van meer gebouwen dan ooit tevoren. De hoeveelheid en mondiale reikwijdte van deze laatste hausse is alarmerend, maar afgezet tegen de wereldbevolking of als deel van bruto nationale producten verschilt deze misschien niet zoveel van andere periodes van spectaculaire bouwproductie en stedelijke uitbreiding. De eerste industrialisatiegolf aan het einde van de achttiende eeuw in Engeland was zo'n periode. Op reis om de nieuwe fabrieksgebouwen in de Midlands en in het noorden te bekijken, schrijft K.F. Schinkel in zijn dagboek:

'Sinds de oorlog zijn er vierhonderd fabrieken gebouwd in Lancashire. Je ziet gebouwen op plekken die drie jaar geleden nog weidevelden waren. Toch zijn de gebouwen zo vuil geworden door de rook dat ze eruitzien alsof ze al honderd jaar in gebruik zijn – enorme massa's bouwmaterialen worden door aannemers op hun eigen houtje opgetrokken zonder enig respect voor architectonische principes, uitsluitend voor utilitaire doeleinden en vervaardigd uit rode baksteen.'¹

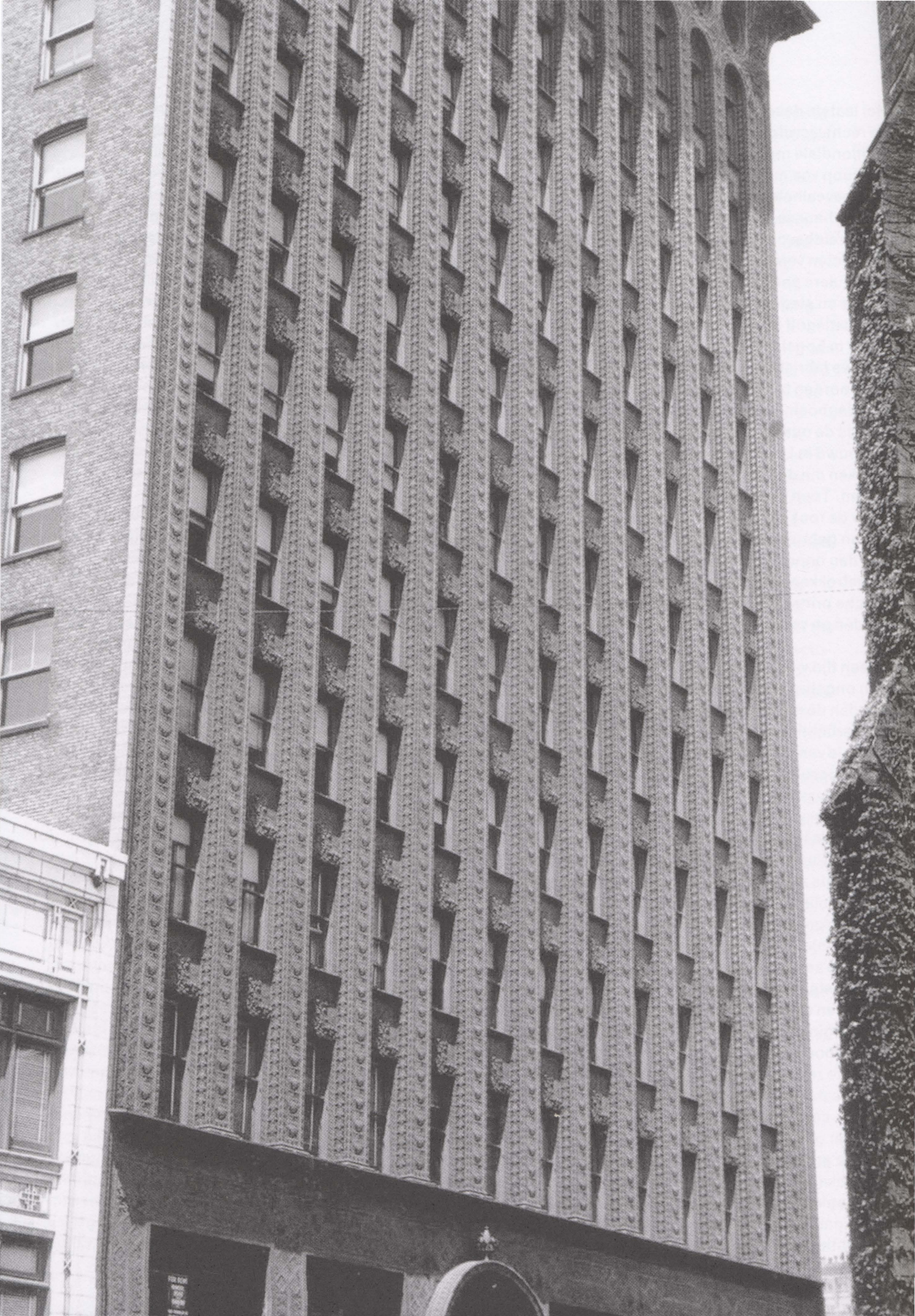
In een tijd waarin de bouw vaak de botheden van een ongebreidelde markteconomie evenaarde, werden de meest vooraanstaande architecten van de Verlichting geïnspireerd door de enorme energie van de wetenschappelijke en economische vooruitgang. Tegelijkertijd slaagde hun werk erin om een hernieuwde relevantie te verlenen aan de cultuur van het classicisme, dat naar hun inzicht de beste eigenschappen van de Europese beschaving in zich verenigde. Het werk van architecten als Adam, Schinkel en Semper was zowel opmerkelijk vanwege de diepzinnigheid van hun kennis van de klassieke taal als vanwege de radicale manier waarop ze die taal hanteerden teneinde deze aan te passen aan nieuwe technieken en toepassingen. Het neoclassicisme was met name zo fris en eigentijds in zijn vervormingen van en toevoegingen aan de architectuur van het verleden. Door een cultureel discours vol te houden en voort te zetten, kon de architectuur als discipline van maatschappelijke betekenis blijven in een steeds complexere en heterogenere tijd.

Zeer grote bouwprogramma's, uitbreidingen van de grootste steden van Europa en Noord-Amerika en de ontwikkeling van nieuwe typologieën waren evenzeer kenmerkend voor de imperiale economieën aan het einde van de negentiende eeuw. Hoewel critici als Ruskin mis-

schien van mening waren dat alleen de omkering van deze economische expansie de beschaafde samenleving kon redden, vonden architecten als Sullivan, Berlage en Wagner vormen van architectuur uit die het hun mogelijk maakten om zich met deze nieuwe krachten te verstaan en ook een culturele rol voor de architectuur hoog te houden. De formele taal van deze tijd werd verbreed als reactie op de zich uitbreidende territoria van het imperium. Sullivan transformeert de hechte repetitiepatronen van de Moorse architectuur met behulp van de nieuwe technologieën van groot-schalige bekleding met terracotta en het bouwen met skeletten van staal. De potentieel saaie nieuwe typologie van het moderne kantoorgebouw krijgt betekenis door de verfijnde schoonheid van zijn façades en de smaakvolle aandacht voor zijn volume in het kader van de rasterstructuur van de negentiende-eeuwse stad. In zijn Amsterdamse Beurs gebruikt Berlage de taal van de Noord-Europese Romaanse stijl om stedelijke karakteristieken mee te geven aan een gebouw dat zowel extreem modern is in zijn bruikbaarheid als in de brede ruimtelijke diversiteit van zijn interieurs. Deze belangrijke generatie architecten riep een eigentijdse architectuur in het leven die ten dienste stond van de politieke en economische krachten van het moment en ook het autonome discours van de architectuur verder ontwikkelde.

Nog niet zo lang geleden werd aangenomen dat architecten meesters waren in ieder aspect van hun discipline, van de geschiedenis van de architectonische vorm evenzeer als van de bekwaamheid om goed en voor de lange termijn te bouwen. De evolutie van de architectuur als een vrij beroep combineerde de technische vaardigheid van de meester-bouwer met de eruditie van de intellectuele klasse. Deze naar een hoger plan getilde maatschappelijke positie, waar men Latijn sprak en fraaie kleding droeg, werd, toen hij eenmaal bereikt was, nauwlettend beschermd. Hoewel de pretentieuze, burgerlijke architect die wanhopig probeert de gelijke van zijn rijkere cliënten te worden, een gemakkelijk doelwit voor spot is, waren er altijd anderen zoals Semper, Viollet-le-Duc en Muthesius, die zeer veel energie gaven aan de ontwikkeling van het bereik en de kwaliteit van de architectuur, zodat deze een artistieke en maatschappelijke relevantie kon behouden. Dit idee van de architect als de beheerder van een zich steeds ontwikkelende discipline komt in zeer verschillende vormen naar boven. Het is zichtbaar in het werk van Lewerentz, waarin een formele virtuositeit en een diepe betrokkenheid bij de klassie-

1
R. Wegner,
*Karl
Friedrich
Schinkel
Die Reise
nach
Frankreich
und England
im Jahre
1826.
Schinkels
Lebenswerk,
Berlijn
1990.*

ke en preklassieke tradities evenzeer hun weerslag vinden in het ontwerp van een stoel en een lamp als in de hele materiële assemblages die bezield worden door een ontroerend ruimtelijk karakter. Bij Loos is deze intelligentie in gelijke mate kritisch en synthetisch. Zijn scherpe ontvankelijkheid voor maatschappelijke mores onderbouwt de ruimtelijke eigenschap van het Raumplan en dient als richtlijn voor een perfect oordeel in de keuze van een stoel, een tapijt of wandbedekking. De gezamenlijke projecten van Eero Saarinen en SOM in de naoorlogse Verenigde Staten en Arne Jacobsen in Europa waren in staat om gigantische bouwprogramma's te beïnvloeden met de ethiek van multinationals als IBM en General Motors, die duidelijk afleesbaar was aan de nieuwe technologie van *curtain walls* en evenzeer aan de nauwgezet vormgegeven interieurs die voorzien waren van speciaal ontwikkeld kantoor-meubilair.

Tegenwoordig wordt de idee van eruditie, van de architect als connaisseur, verworpen. Het is merkwaardig dat architecten in een wereld van voortschrijdende specialisatie, waarin kunstenaars en wetenschappers vanuit hun disciplines dynamisch nieuw werk maken, de leiding van de management consultant volgen, het ultieme voorbeeld van de lege generalist. In plaats van zich te verheffen tot het niveau van de technische en artistieke uitdagingen van nu heeft de hoofdstroming binnen de discipline van de architectuur de retoriek van de markt aanvaard om werk te maken dat ingegeven is door de herkenning van een merk. Strategieën van cybernetica, fylogenese, parametrica, het in kaart brengen van gegevens – allemaal streven ze ernaar om geheel originele vormen, ongewone verschijningen in plattegrond en doorsnede en soms in allebei voort te brengen. Ze kunnen bedrijfslogo's versterken of zelfs vervangen. Omdat ze de complexiteiten en dubbelzinnigheden missen die in de traditie van de architectonische vorm in ere worden gehouden, verliezen deze verschijningsvormen al snel hun glanzende nieuwigheid en geraken in een toestand die niet nieuw is, maar ook niet oud of gewoon genoeg om onderdeel van de stedelijke achtergrond te worden. In dit onvermogen om oud te worden, weerklinkt maar al te zeer een periode van restylen en van cosmetische chirurgie. De architectuur wordt nu beoefend op een niet eerder vertoonde mondiale schaal en de belangrijkste spelers lijken elkaar op te hitsen. Wie zal het grootste, formeel meest exotische project maken? Wie zal uiteindelijk stop zeggen? Nooit eerder was het bouwen op zo weinig ideeën gebaseerd.

Ons bureau heeft altijd werk gemaakt dat gerelateerd is aan dingen die we eerder hebben gezien. We zijn geïnteresseerd in het emotionele effect

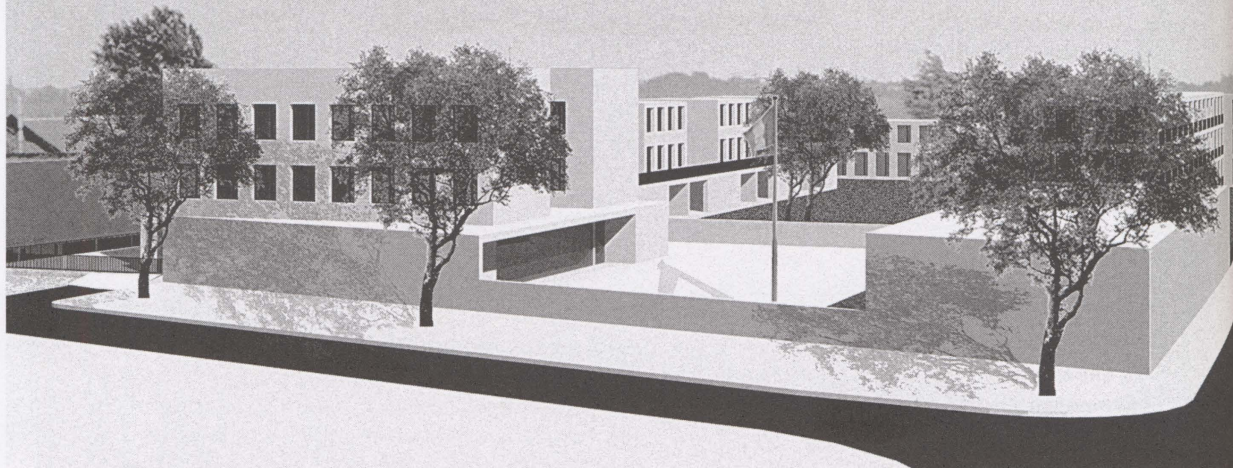
dat gebouwen kunnen hebben. We zijn geïnteresseerd in hoe gebouwen vroeger werden gebouwd en hoe nieuwe bouwwerken een gelijkwaardige formele en materiële aanwezigheid kunnen verwerven. We zijn verbijsterd door de houding van *laissez faire* in de eigentijdse architectuur. In deze omgeving van excessen werden we aangetrokken door de meer intieme artistieke ambities van vroegere architectonische tradities. We zijn er meer van overtuigd dan vroeger dat we deze tradities met enige precisie willen volgen. Alles wat kan bijdragen tot de broze continuïteit tussen de hedendaagse situatie en vroegere vormen van architectuur is de moeite waard. Alleen door het begrijpen van en het nadenken over het verleden kan de architectuur een relevante maatschappelijke en artistieke discipline blijven.

'De geschiedenis heeft nooit eerdere geschiedenis gekopieerd en als ze dat ooit had gedaan, zou dat geen rol hebben gespeeld in de geschiedenis; in zekere zin zou de geschiedenis door die daad tot stilstand komen. De enige daad die als historisch kan worden aangeduid, is die welke op een of andere manier iets aanvullends introduceert, een nieuw element in de wereld waar vanuit een nieuw verhaal kan ontstaan en de draad weer kan worden opgenomen.'²

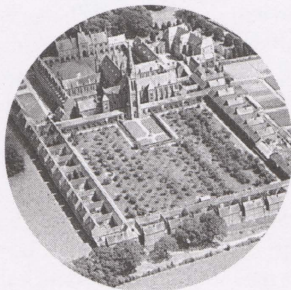
Een Gendarmerie Nationale voor de Bastide van Bordeaux

De Gendarmerie Nationale is een instituut van groot belang voor de gemeenschap en toch is maar een klein deel van het hele bouwprogramma toegankelijk voor het publiek en moet de hele plek beveiligd zijn. Het programma is heel gevarieerd en omvat een receptieruimte voor het publiek en dienst- en onderhoudsruimten, naast een groot deel dat bestaat uit woonaccommodatie. De diverse functionele zones hebben allemaal hun eigen buitenruimten met een heel nauwgezette relatie met het openbare domein en met elkaar. Deze mengeling van openbaar en particulier, van een gebouw naast een binnenplaats en een tuin, van een compact gebouwd complex dat toch losstaat van de omgeving, herinnert aan niets zozeer als aan een klooster.

De plek van de Bastide van Bordeaux is een ruimbemeten terrein met een goede oriëntatie en formidabele vergezichten over de rivier. Vanwege zijn visuele relatie met het historische stadscentrum en zijn symbolische rol in de gemeenschap is de Gendarmerie wel verplicht om een representatieve aanwezigheid neer te zetten in de stadswijk waar de Bastide zich bevindt. Het terrein dat bebouwd moest worden, is niet groot genoeg om deze essentiële betekenis over te brengen door zijn formaat alleen. Sterker nog, de individuele componenten van de Gendarmerie zijn niet veel

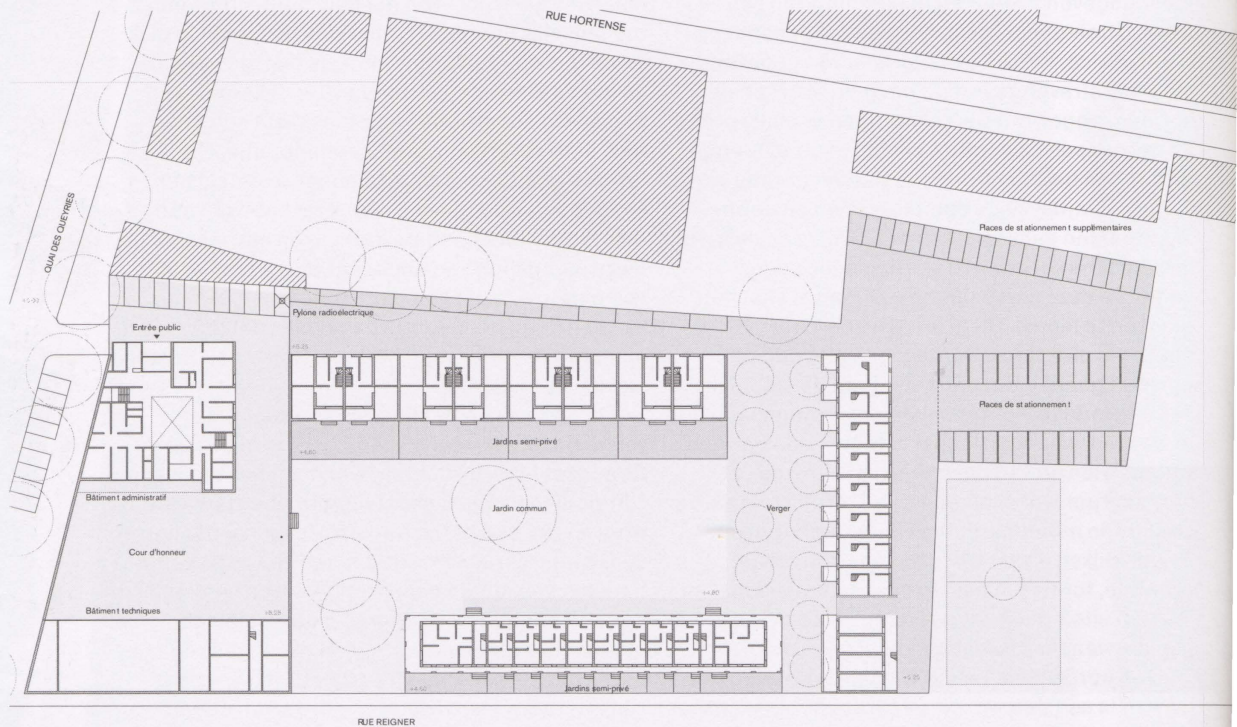

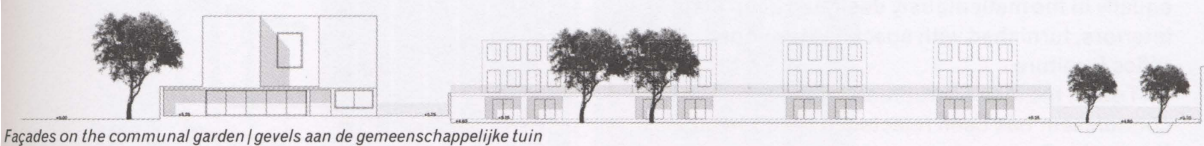
Gendarmerie Nationale, Bordeaux, view of the cours d'honneur | zicht op de court d'honneur

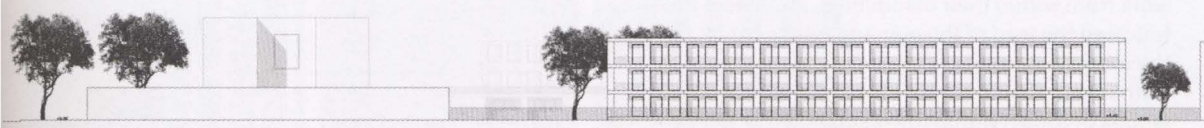
Parkminster, Sussex, Charterhouse 19th century |
karthuizerklooster 19e eeuw

Gendarmerie Nationale, Bordeaux, site plan | situatie

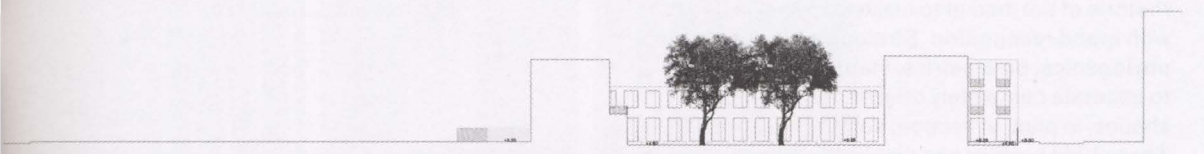

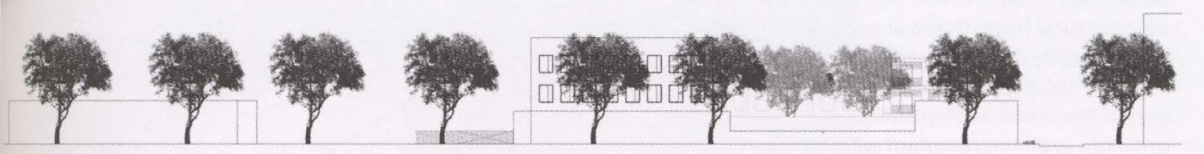
Façades on the communal garden | gevels aan de gemeenschappelijke tuin

South elevation | zuidgevel

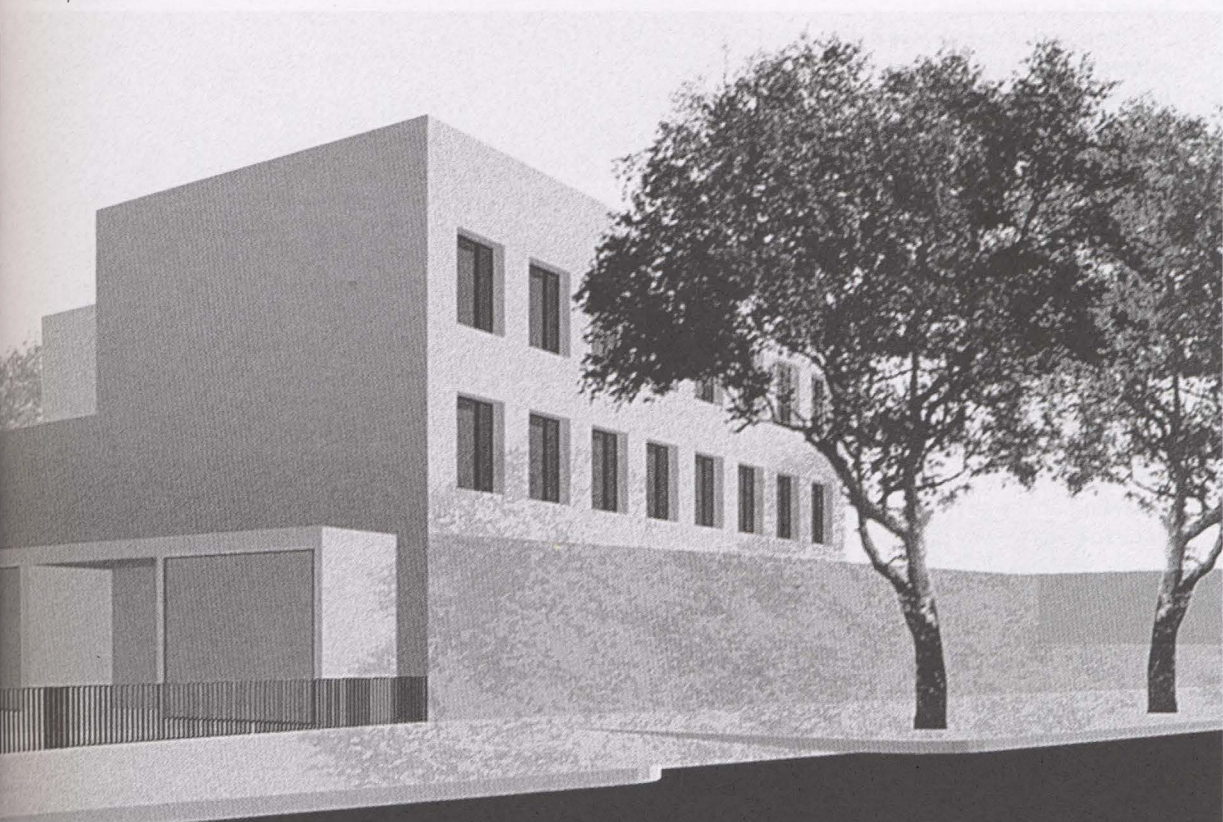

Cross section through communal garden | dwarsdoorsneden door de gemeenschappelijke tuin

West elevation | west gevel

Entrance | entree

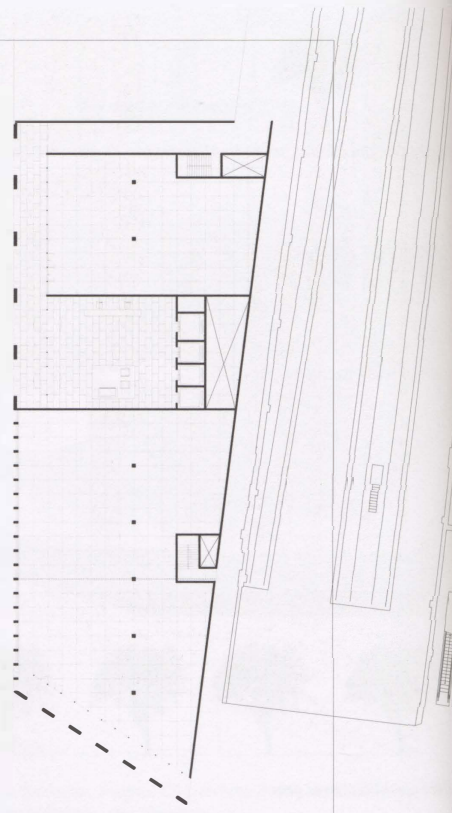

equally in the meticulously designed deep plan interiors, furnished with specially developed office furniture

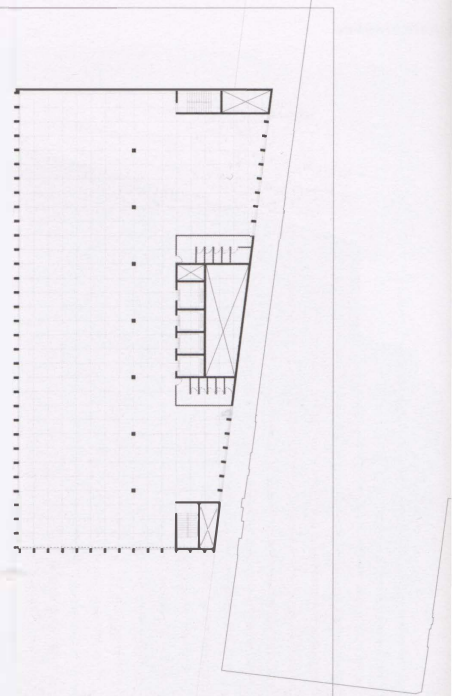
Today, the idea of erudition, of the architect as connoisseur has been rejected. It is curious that in a world of increasing specialisation, where artists and scientists are making dynamic new work from within their disciplines, architects have followed the lead of the management consultant, the ultimate example of the empty generalist. Rather than rise to the technical and artistic challenges of today, within the discipline of architecture, mainstream practice has embraced the rhetoric of the market to make work that is infused with brand recognition. Strategies of cybernetics, phylogenics, parametrics, mapping – each strive to generate completely original forms, unusual shapes, in plan, in section, sometimes both. These bold profiles can amplify or even replace corporate logos. Lacking the complexities and ambiguities that are held within the tradition of architectural form, these shapes quickly lose their shiny novelty and achieve a condition of not new, but also not old or ordinary enough to become a part of the urban background. This inability to grow old is all too resonant with an era of rebranding and cosmetic surgery. Architecture is now practiced at an unprecedented global scale, and the major players seem to be egging each other on. Who will produce the largest, and most formally outlandish project? Who will finally say stop? Never has so much construction been based on so few ideas.

Our practice has always made work that is related to things that we have seen before. We are interested in the emotional effect that buildings can have. We are interested in how buildings have been built in the past and how new constructions can achieve an equivalent formal and material presence. We are confused by the *laissez faire* state of contemporary architecture. In this environment of excess we have found ourselves attracted to the more intimate artistic ambitions of past architectural traditions. We feel more comfortable than we once did to follow these traditions quite closely. Anything that can contribute to the fragile continuities between the contemporary situation and past architectures is worth the effort. It is only by understanding and reflecting on the past that architecture can continue to be a relevant social and artistic discipline.

'History has never copied earlier history and if it ever had done so that would not matter in history; in a certain sense history would come to a halt with that act. The only act that qualifies as historical is that which in some way introduces something additional, a new element, in the world, from

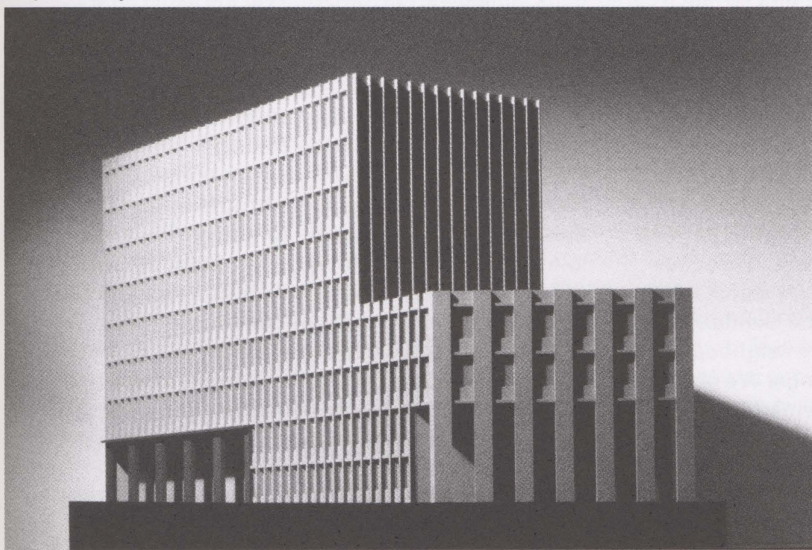
Kings Cross building, ground floor plan | plattegrond begane grond

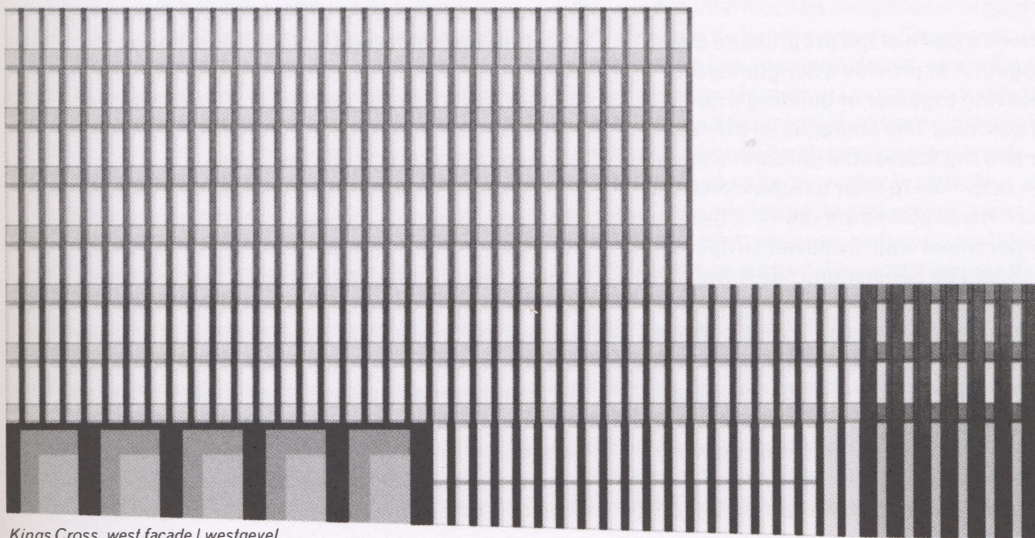
Kings Cross building, standard floor plan | plattegrond standaard grond

Kings Cross, façade details

*Kings Cross office building, London, model showing the building facing the station square |
maquette met het stationsplein op de voorgrond*

Kings Cross, west façade | westgevel

which a new story can be generated and the thread taken up anew.¹²

A Gendarmerie Nationale for Bordeaux Bastide

The Gendarmerie Nationale is an institution of considerable importance to its community, and yet within the overall program only a very small part is accessible to the public, and the whole of the site must be secure. The programme is very diverse, encompassing public reception, office space, service and maintenance areas alongside a large component of residential accommodation. The various functional zones each have their own dedicated external spaces, with a very precise relationship to the public realm and to each other. This mix of public and private, of building alongside courtyard and garden, of a densely built complex that is nonetheless separate from its surroundings, remind us of nothing so much as a monastery.

The site at Bordeaux Bastide is generous in area, with good orientation and fantastic views to the river. Because of its visual connection to the historic urban centre and because of its symbolic role within the community, the Gendarmerie has an obligation to assert a representational presence within the Bastide urban quarter. The required built area is not sufficient to produce this critical presence through size alone. Indeed, the individual components of the Gendarmerie will not be much bigger than the neighbouring housing and warehouse buildings. We propose that the presence of the Gendarmerie, that its representational character, can be achieved by giving the site a strongly formal structure, into which the different parts of the program, interior and exterior, can be woven. This structure will come out of a coherent geometry and by sustaining a consistent tectonic identity throughout the complex.

The different parts of the programme are brought together to provide a conglomerate order, a weaving together of buildings, courtyards and gardens. The character of the *court d'honneur* and the residential gardens should be different in response to their use, however, the way in which these places are defined, by building façade, by perimeter wall, by paved surfaces and planting, should be consistent. The Gendarmerie as a whole should have the overriding atmosphere that one associates with a small hill town or a monastic complex. Traditional settlements such as these are characterised by the use of a limited range of materials and technologies to make a fairly wide range of individual building types and to establish a rich network and public and private outdoor places. We are not advocat-

ing some kind of neo-vernacular style of architecture, but we do believe that a consistent tectonic approach is necessary to achieve the degree of urbanism and of density that is demanded by the site. We propose a tectonic language of walls, of windows and of arcades. This architecture has a self-evident resonance with the history of Bordeaux urban architecture and is also an effective response to the local climate. Together with the territorial organisation of the site, this quiet architecture has the capacity to make the Gendarmerie Bastide into a real place, generous for its inhabitants and with an appropriate urban presence.

An Office Building at Kings Cross Central, London

Our design for an office building at Kings Cross attempts to reconcile the considerable complexity of its immediate surroundings at the same time as establish an appropriate normative architecture for the proposed terrace of offices at the eastern edge of the site. We have taken the view that the proposed Pancras Square cannot be a traditional unified urban space like the Place des Vosges in Paris or even Lincoln's Inn Field in London. Rather it is a coming together of different urban systems and scales beginning with the two main line stations and reinforced by the proposed lines of new office buildings. Seen in this way, the end façades of the front range of buildings are like logs jostling to pass through the narrows of a river. Unlike their long façades that are seen at very oblique angles, the ends of these buildings are seen frontally and from a distance within the context of robust railway infrastructures. The simple profile of our building is a response to this bold open urbanism. The main eight storey body of the building contributes to the formation of a south facing entrance façade for Kings Cross Central. The lower step of the building pulls away from the western face of Kings Cross station to become more volumetric and engages with the smaller scaled, freely disposed foreground made by the German Gymnasium, Great Northern Hotel and new concourse for Kings Cross.

We are very interested in the idea of a terrace of offices. A terrace makes a positive response to the western side of Kings Cross station and will lend a strongly urban character to the southern part of Kings Cross Central. South Michigan Avenue in Chicago and block after block of lower midtown Manhattan successfully combine varied, big scale architectures with the formation of credible urban streets. Within a terrace the base and cornice lines of individual buildings can vary as can the scale of window openings, without compromising the continuity of the urban façade.

groter dan die van de naburige huizen en pakhuizen. Wij stellen ons ten doel om de aanwezigheid van de Gendarmerie als een gebouw van representatieve aard te realiseren door aan de plek een sterk formele structuur te geven; structuur waarin de verschillende delen van het programma, van buiten en van binnen, kunnen worden verwerkt. Deze structuur zal ontstaan vanuit een coherente geometrie en door het volhouden van een consistente architectonische identiteit door het hele complex heen.

De verschillende onderdelen van het bouwprogramma worden bij elkaar gebracht om een samengebalde ordening, een vervlechting van gebouwen, binnenplaatsen en tuinen op te leveren. Het karakter van het court d'honneur en de bij het woongedeelte behorende tuinen moet verschillen in hun reactie op hun praktische toepassing, maar de manier waarop deze plekken worden gedefinieerd door de façade, de omtrek van de muren, door geplaveide oppervlakken en door beplanting, moet consistent zijn. In de Gendarmerie als geheel moet de sfeer overheersen die je associeert met een kleine stad op een heuvel of een kloostercomplex. Traditionele vestigingen zoals deze worden gekenmerkt door het gebruik van een tamelijk beperkte sortering materialen en technologieën om een behoorlijk grote verscheidenheid aan bouwtypen te realiseren en een rijk netwerk van openbare en particuliere buitenruimten te creëren. Wij zijn geen voorstanders van de een of andere neolokale architectuurstijl, maar we geloven wel dat een consistente architectonische aanpak nodig is om die graad van stedelijkheid en compactheid te bereiken die de plek vereist. We stellen een bouwkundige taal voor van muren, ramen en arcades. In deze architectuur weerklinkt op vanzelfsprekende wijze de geschiedenis van de stedelijke architectuur van Bordeaux en het is ook een effectieve reactie op het lokale klimaat. Samen met de territoriale organisatie van de plek is deze architectuur in staat om van de Gendarmerie Bastide een echte verblijfplaats te maken die royaal is voor zijn bewoners met een passende stedelijke aanwezigheid.

Een kantoorgebouw bij Kings Cross Central, Londen

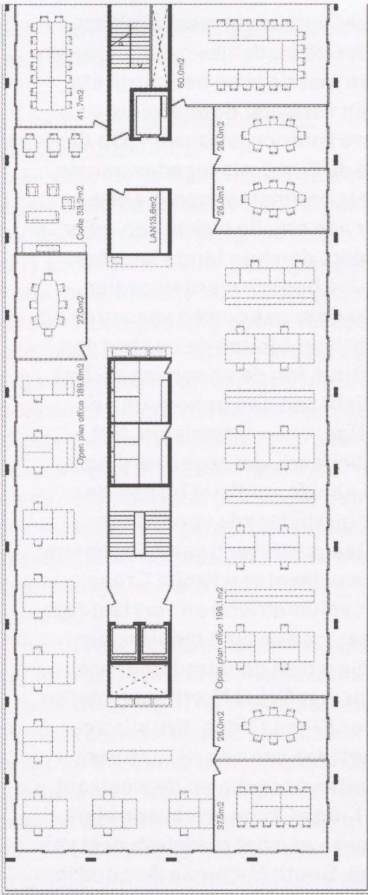
Ons ontwerp voor een kantoorgebouw bij Kings Cross probeert de aanzienlijke complexiteit van zijn onmiddellijke omgeving samen te laten gaan met een passende normatieve architectuur voor de voorgestelde rij kantoorpanden aan de oostkant van het terrein.

Volgens ons kan het voorgestelde Pancras Square geen ruimte van een traditionele stedelijke eenheid worden zoals het Place des Vosges in Parijs of zelfs maar Lincoln Inn's Field in Londen.

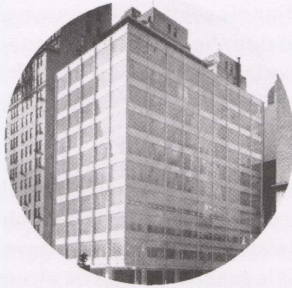
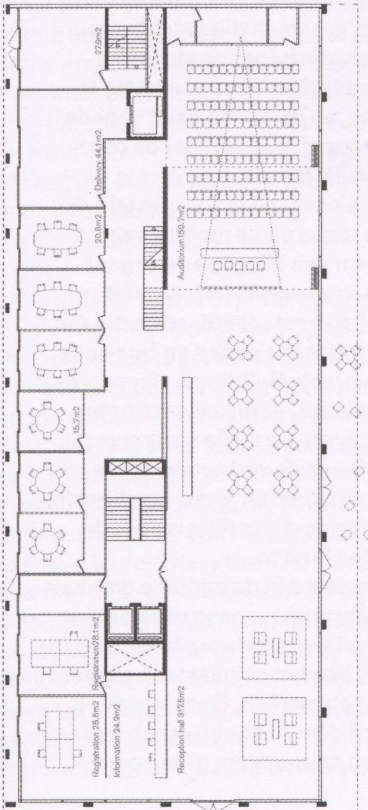
In plaats daarvan is er sprake van een bij elkaar komen van verschillende stedelijke ordeningen en schalen, te beginnen met de twee belangrijkste spoorwegstations en versterkt door de voorgestelde rijen nieuwe kantoorgebouwen. Op deze manier bekeken zijn de buitenste façades aan de voorkant van de rij als boomstammen die elkaar verdringen om door een smalle plek in een rivier heen te komen. Anders dan hun lange façades, die onder heel schuine hoeken worden gezien, zijn de uiteinden van deze gebouwen van voren en van een afstand zichtbaar binnen de context van de stoere infrastructuur van de spoorwegen. Het eenvoudige zijaanzicht van ons gebouw is een reactie op dit krachtige, open urbanisme. Het belangrijkste bouwlichaam, dat zeven verdiepingen hoog is, draagt aan de zuidkant bij aan de structuur van een ingangsfacade voor Kings Cross Central. Het laagste niveau van het gebouw keert zich af van de westkant van Kings Cross Station, wordt meer volumetrisch en verstaat zich met de kleinschaliger, op een vrije manier geordende voorgrond, die wordt gevormd door het German Gymnasium, het Great Northern Hotel en het nieuwe plein voor Kings Cross. Wij zijn zeer geïnteresseerd in het idee van een rij kantoren. Een rij geeft een positieve reactie op de westkant van het station van Kings Cross en zal een sterk stedelijk karakter geven aan het zuidelijke deel van Kings Cross Central. South Michigan Avenue in Chicago en blok na blok in het lagere gedeelte van de binnenstad van Manhattan combineren met succes gevarieerde, grootschalige architectuur met de structuur van overtuigende stedelijke straten. In een rij kunnen de lijnen van basis en kroonlijsten variëren, en datzelfde geldt voor de schaal van de raamopeningen, zonder de continuïteit van de stedelijke façade in gevaar te brengen. Wij hebben een façade voorgesteld die rechtstreeks afkomstig is uit de module van 1,5 meter die het interieur van het gebouw organiseert. Veel van de kantoorgevels die we met belangstelling hebben bestudeerd, zoals die van Berlaiges Holland House in Londen en Sullivans Wainwright and Guaranty Buildings, zijn georganiseerd volgens een strak, verticaal gestructureerd raster. Een scherpe verticale structuur zal aan de westfaçade langs de verkeersweg een materiële soliditeit verlenen en levert tegelijkertijd de uitgebreide beglazing die vereist is voor de diepe kantoorruimten binnen.

Wij zijn geïnteresseerd in de bijdrage die kleur en verfijnde oppervlaktetextuur aan deze gebouwen kunnen leveren. In ons ontwerp stellen we voor dat de façades worden gemaakt van geprefabriceerde betonnen elementen. Deze worden in hun geheel gekleurd door het gebruik van natuurlijke soorten zand en aggregaten, groen porfier

Novartis, standard floor plan | standaard plattegrond

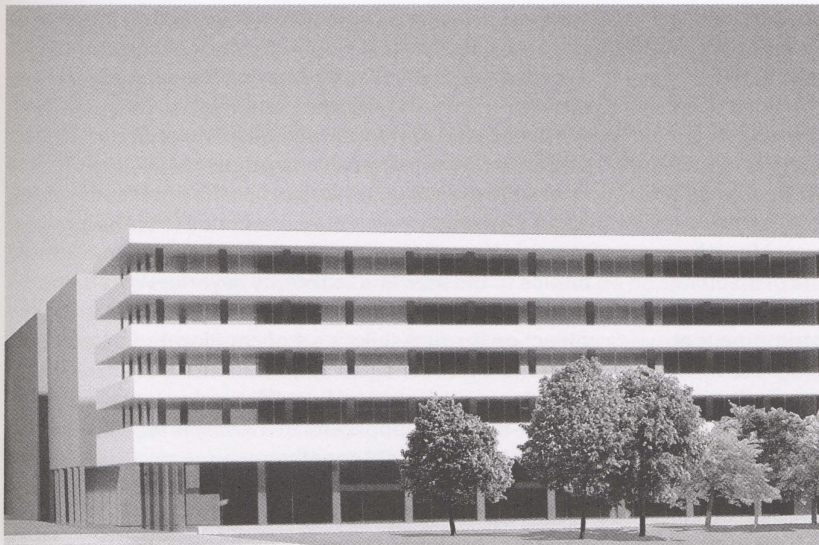
Novartis, ground floor plan | plattegrond begane grond

Skidmore, Owens and Merrill (SOM),
Pepsi-Cola Headquarters | hoofdkwartier Pepsi-Cola,
New York 1957—1960

Novartis, cross section with the park | dwarsdoorsnede met het park

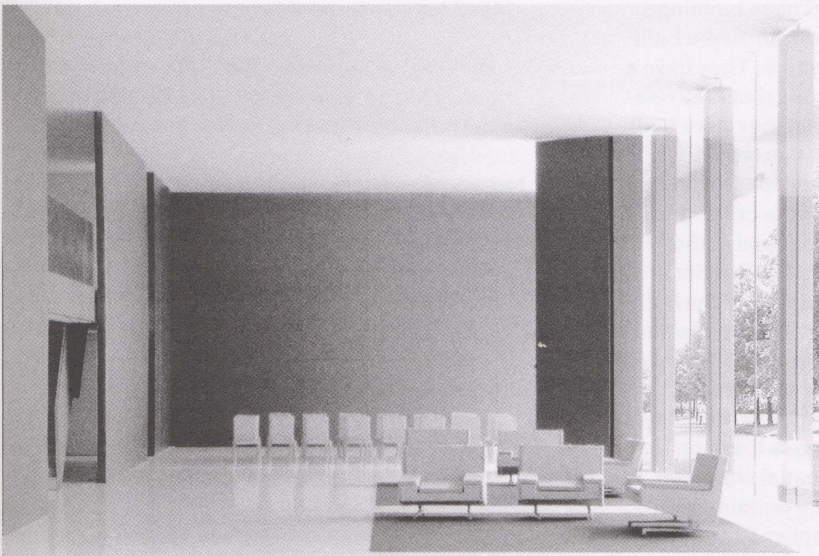

Novartis building, view from the park | Novartis-gebouw, gezien vanaf het park

Novartis, workspace interior | interieur kantoren

Novartis, lobby interior | interieur lobby

*SOM, Union Carbide Building | gebouw
Union Carbide, New York 1957—60*

We have proposed a façade that comes directly out of the 1.5 m module that organises the interior of the building. Many of our favourite office façades like Berlage's Holland House in London, and Sullivan's Wainwright and Guaranty Buildings are organised according to a tight, vertical structural grid. A fine vertical grain will give the west façade a material solidity along the boulevard at the same time as providing the extensive glazing required by the deep office space within.

We are interested in the contribution that colour and fine surface texture make to these buildings. In our design we propose that the façades are made up from pre cast concrete elements. These are given integral colour through the use of natural sands and aggregates, green porphyry for the body of the building and black basalt for the base elements. Very smooth synthetic formwork gives the pre cast a smooth, almost ceramic surface. The major surfaces of the façade elements are given an additional, ornamental surface pattern, which is the culmination of a façade composition that strives to work at a range of scales. The stepped massing of the building engages its urban situation. The vertical emphasis and 1.5 m grid gives the façade a significant and shifting density along its street frontage. Colour and surface texture give the building a fine scale and differentiate the surface of the precast elements. All of these elements contribute to the identity of the building.

A Visitors Centre and Office Building at the Novartis Campus, Basel

For this design we have made reference to the golden age of American office buildings of the 1950s and '60s, projects like Lever House and the Pepsi-Cola World Headquarters in New York by Skidmore Owings and Merrill. These buildings have efficient and flexible layouts and were built within sound economic parameters. They have a lightness of spirit and quiet luxury that is as relevant and attractive today as when they were built. We are less enthusiastic about this typology's emphatic separation of the office space from tectonic qualities. The language of the office grid and the suspended ceiling introduced in the 1950s has an alienating effect on the office interior and has a tendency to reduce the exterior of the building to a kind of urban wallpaper. We propose an office building where the experience of its interior and the image of the exterior are the same.

Our project takes up the themes of flexibility, economy and lightness to propose a design that is infused with an overriding spatial character. An atmosphere given equally by the building's structure, by a strong interior concept and by the build-

ing's response to its specific position within the Novartis site. The building is simply made by five flat concrete slabs that fill the site. The vertical structure, core and columns, is shifted to the north and east of the site, and slab edges are folded to form upstands in response to the generous cantilevers that are formed on the south and west. The primary structure orientates the interior towards the south and makes a façade of balconies to the park and to the city beyond. We would like the Visitors Centre to be a beautiful object on the park. Like a set of cantilevered boxes by Donald Judd that are simple in their metallic and glazed surfaces but beautiful and enigmatic in their hidden support and in the way in which materials are brought together.

The generous cantilevers of the building hover at the northern edge of the park, extending the offices outwards to the south and west. The golden, reflective surface of the electro-polished stainless steel columns and their shifting registration with the warm grey tinted glazing make it ambiguous exactly how this stack of deep trays is held in position. As one approaches the building the impression of weightlessness is increased as the columns and cladding recede from view. At night the up lighting onto the concrete soffits completes this dematerialisation. The front face of the concrete upstands is clad in slabs of thin, white marble. This luxurious material lends a brilliant reflectivity to the outer surface of the façade that catches the colours of the park and the changing character of the sky.

voor het casco en zwart basalt voor de basiselementen. Zeer gladde synthetische bekisting geeft aan het geprefabriceerd beton een gelijkmatig, bijna keramisch oppervlak. De belangrijkste vlakken van de gevelelementen krijgen daarbij nog een decoratief patroon, dat het hoogtepunt is van een façadecompositie die op een serie verschillende schalen wil functioneren. De trapvormige massa van het gebouw staat borg voor zijn stedelijke kwaliteit. Het verticale accent en het raster van 1,5 meter verleent aan de façade aan de voorkant langs de straat een suggestieve en wisselende compactheid. Kleur en oppervlaktetextuur geven het gebouw een delicate schaal en differentiëren het oppervlak van de niet-gegoten elementen. Al deze componenten dragen bij aan de identiteit van het gebouw.

Een bezoekerscentrum en kantoorgebouw op de Novartis Campus, Bazel

Voor dit ontwerp refereren we aan de gouden periode van Amerikaanse kantoorgebouwen in de jaren vijftig en zestig van de twintigste eeuw: projecten zoals het Lever House en de Pepsi-Cola World Headquarters in New York van Skidmore Owings en Merrill. Deze gebouwen hebben efficiënte en flexibele indelingen en werden gebouwd binnen deugdelijke economische beperkingen. Ze hebben een lichte vitaliteit en een kalme luxe die nu nog even relevant en aantrekkelijk zijn als toen ze werden gebouwd. We zijn minder enthousiast over de nadrukkelijke scheiding van kantoorruimte en tektonisch gearticuleerde delen van gebouwen in deze typologie. De taal van het kantoren raster en het verlaagde plafond dat in 1950 werd geïntroduceerd hebben een vervreemdend effect op het interieur van het kantoor en een neiging om het exterieur te reduceren tot een soort stedelijk behang. Wij stellen een kantoorgebouw voor waarbij de ervaring van het interieur en het beeld van het exterieur gelijk zijn.

Ons project pakt de thema's van flexibiliteit, efficiënt gebruik en lichtheid weer op om zodoende een ontwerp te maken dat een duidelijk ruimtelijk karakter heeft. Een sfeer die in gelijke mate tot stand komt door de structuur van het gebouw, het sterke concept voor het interieur en de reactie van het gebouw op zijn specifieke situering op de Novartis-locatie. Het gebouw is op eenvoudige wijze gemaakt van vijf platte platen beton die de plek vullen. De verticale structuur (de kern en de zuilen) is naar het noorden en oosten van het terrein verplaatst en de randen van de betonplaten zijn gevouwen, zodat ze rechtop staan in een reactie op de uitkragingen die aan de zuid- en westkant worden gevormd. Bij de hoofdconstructie is het interieur op het zuiden georiënteerd en brengt een façade van balkons naar het park en

naar de stad daarachter tot stand. Wij willen graag dat het bezoekerscentrum een mooi object aan het park is. Zoals een serie uit de muur springende dozen van Donald Judd, die eenvoudig zijn in hun metalen en glazen oppervlakken, maar mooi en raadselachtig in hun verborgen steunelementen en door de manier waarop materialen zijn samengebracht.

De royale uitkragingen van het gebouw zweven aan de noordkant van het park en verlengen de kantoren naar het zuiden en westen. Het gouden, weerspiegelende oppervlak van de roestvrijstalen zuilen (die elektrisch gepolijst zijn) en de vanwege de warm grijs getinte beglazing veranderende waarneming ervan geven een dubbelzinnige indruk van hoe deze stapel diepe plateaus overeind worden gehouden. Als men dichterbij het gebouw komt, wordt de indruk van lichtheid nog versterkt omdat de zuilen en de bekleding voor het oog terugwijken. 's Nachts maakt de belichting van de betonnen soffieten deze dematerialisering compleet. De voorkant van de recht omhoog staande betonplaten is bekleed met platen dun, wit marmer. Dit luxe materiaal geeft een stralende reflectiviteit aan het buitenoppervlak van de façade, die de kleuren van het park en de veranderende omstandigheden in de lucht weten te vangen.

Vertaling: Philip Peters